

Рівненський державний гуманітарний університет
факультет історії, політології та міжнародних відносин
кафедра філософії

Назва курсу	Філософія освіти
Викладач	Тетяна Сорочинська
Профайл викладача	http://fipmv.rv.ua/index.php/kafedry/kafedra-filosofii
Контактний телефон:	8(097)0433363
E-mail:	olyasorochinska7@gmail.com
Консультації	очні консультації: вівторок (12.00–13.30)

Анотація дисципліни

Філософія освіти – галузь філософії, що досліджує ідею освіти та її сутність, як соціокультурного феномену відтворення та розвитку суспільства; визначення цілей, цінностей, ідеалів освіти і освіченості; результатів освіти та критеріїв їх оцінки. На основі взаємодії філософії та освіти впродовж тривалого історичного часу формувалася нова галузь філософії – філософія освіти. Поняття «філософія освіти» вперше з'являється у другій половині XIX століття, коли у розвинених країнах Європи та США сформувалися національні системи освіти, а її оформлення, як нової галузі знання, завершилося у другій половині XX століття, що стало підсумком тривалої взаємодії різноманітних філософських течій зі сферою освіти, поєднання педагогічної практики з її теоретичним осягненням.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність: 073 Менеджмент	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання презентація, творча робота		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 30 самостійної роботи студента – 70	Освітній рівень: магістр	Лекції	
		20 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	82 год.
		Індивідуальні завдання:	
10 год.			
Вид контролю: залік			

Мета і завдання дисципліни

Метою курсу є здійснення узагальнення знань магістрів у сфері освіти на теоретико-методологічному рівні, а також їх залучення до філософського осягнення ідеї освіти, як соціокультурного феномену та вироблення їх власної світоглядної концепції освіти; сприяння формуванню високого рівня компетентності і культури випускників університету. Філософія має креативний вплив на формування і динаміку розвитку ідеї освіти, відповідних парадигм і концепцій освіти через безпосередню участь філософії у побудові методології освітньої і педагогічної діяльності.

Завданнями курсу є: ознайомлення студентів з особливостями предметної ідентифікації філософії освіти та актуальними проблемами, що досліджуються нею; сприяння розвитку критичного, креативного та рефлексивного мислення студентів; формування методологічної компетентності майбутніх фахівців; розвиток їхньої дослідницької культури.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати**:

- особливості предметної ідентифікації філософії освіти;
- методологічні функції філософії освіти;
- сутність освіти, як соціокультурного феномену;
- внесок провідних філософів у розвиток ідеї освіти; – цілі, цінності, ідеали та результати освіти;
- еволюцію ідеї освіти;
- вплив освіти на розвиток особистості і суспільства;
- основні парадигми розвитку освіти;
- закономірності розвитку освіти;
- результати освіти та критерії їх оцінки;
- володіти цілісним обсягом знань з філософії освіти;
- загальні тенденції розвитку освіти;

вміти:

- аналізувати праці філософів і педагогів, виявляти їх креативну сутність та соціально значущі ідеї;
- порівнювати філософські концепції представників різних філософських шкіл;
- обґрунтовувати власну позицію;
- бачити тенденції у розвитку освіти;
- здійснювати методологічно коректне обґрунтування тенденцій розвитку освіти;
- використовувати різні джерела та дослідження інших галузей знання для обґрунтування відповідей;
- оформляти власні дослідження відповідно до вимог визначених програмою навчального курсу.

Очікувані результати навчання

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів освітнього ступеня бакалавра, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті вищої освіти).

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей інтегральних, загальних та спеціальних (фахових).

Інтегральна компетентність передбачає здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

Загальні компетентності

ЗК2. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), соціально відповідально і свідомо.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани.

СК3. Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя й ефективного самоменджементу.

СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх у процесі управління людьми.

СК10. Здатність до управління організацією та її розвитком.

СК11. Здатність до адаптації та дії в нових ситуаціях і критичних умовах.

Програмні результати навчання

ПРН1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.

ПРН6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування і соціальну відповідальність.

ПРН7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп і в міжнародному контексті.

ПРН8. Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією.

ПРН10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати в команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач.

ПРН11. Забезпечувати особистий професійний розвиток і планування власного часу.

ПРН16. Вміти приймати рішення і нести за них відповідальність.

Дидактична карта дисципліни

Тема заняття, кількість годин	Форма діяльності	Методи навчання і оцінювання	Оцінювання аудиторної роботи	Завдання самостійної і домашньої роботи, години	Література, інформаційні ресурси	Оцінювання самост. роб.	Термін виконання самост. роб.
Змістовий модуль 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ ЯК ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ГАЛУЗІ							
Тема 1. Філософія освіти в структурі наукового знання.	Лекція (2 год)	МН1, МН3 МО6	4 бали	опрацювання лекційного матеріалу та додаткової літератури;	Література: 1,5 Інтернет ресурси: 1	4 бали	до проведення наступного аудиторного заняття

Тема 2. Філософське розуміння сутності освіти в історичному контексті	Лекція (2 год) практ.зан. (2 год)	МН1; МН2; МО 2	4 бали	опрацювання лекційного матеріалу та додаткової літератури; підготовка доповіді;	Література: 1, 5 Інтернет ресурси 1	4 бали	до проведення наступного аудиторного заняття
Тема 3. Ідея освіти та її феномен	Лекція (2 год) практ.зан. (2 год)	МН1; МН2	4 бали	опрацювання лекційного матеріалу та додаткової літератури; підготовка доповіді;	Література: 1, Інтернет ресурси 4	4 бали	до проведення наступного аудиторного заняття
Тема 4. Формування і розвиток освітнього простору	Лекція (2 год)	МН1	2 бали	опрацювання додаткової літератури	Література: 1, 3	2 бали	до проведення наступного аудиторного заняття
Тема 5. Цілі і цінності освіти	Лекція (2 год) практ.зан. (2 год)	МН1; МН2; МО 2	4 бали	опрацювання лекційного матеріалу та додаткової літератури; підготовка доповіді;	Література: 1, 5 Інтернет ресурси 3	4 бали	до проведення модул. контролю роботи
Змістовий модульний контроль 1	Оцінювання програмних результатів навчання	МО 4	20 балів	Додаткові завдання (за потреби і за бажанням здобувачів вищої освіти) презентація	МО4	20 балів	Не більше 4 днів після проведення модульного контролю
Змістовий модуль 2. ОСЯГНЕННЯ ОСВІТИ ЯК ЦІННОСТІ							
Тема 6. Національні та загальнолюдські цінності та їх роль у сучасній освіті	Лекція (2 год) практ.зан. (2 год)	МН1; МН2; МО 2	8 бали	опрацювання лекційного матеріалу та додаткової літератури; підготовка доповіді;	Література: 1,5 Інтернет ресурси 1	8 бали	до проведення наступного аудиторного заняття
Тема 7. Ідеали і результати освіти.	Лекція (2 год) практ.зан. (2 год)	МН1; МН2; МО 2	6 бали	опрацювання лекційного матеріалу та додаткової літератури; підготовка доповіді;	Література: 1,5	6 бали	до проведення наступного аудиторного заняття
Тема 8. Особистість людини як результат освіти	Лекція (2 год)	МН1; МН3	6 бали	опрацювання додаткової літератури	Література: 1,5	6 бали	до проведення наступного аудиторного заняття
Змістовий модульний контроль 2	Оцінювання прогр. резул. навчання	МО4	20 балів	Додаткові завдання: презентація	МО 4	20 балів	Не більше 4 днів після проведення модульного контролю

Підсумковий контроль	тестування	стандартизоване		Виконання ІНДЗ	Захист ІНДЗ	20 балів	Згідно розкладу
----------------------	------------	-----------------	--	----------------	-------------	----------	-----------------

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);
МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань);
МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- МО1 – екзамени;
МО2 – усне або письмове опитування
МО3 – колоквіум,
МО4 – тестування;
МО5 – командні проекти;
МО6 – реферати, есе;
МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;
МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;
МО10 – залік.

Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для:

- підготовки доповідей;
- виконання домашніх завдань;
- виконання завдань самостійної роботи;
- освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності

Політика дисципліни

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу в РДГУ, Положення про академічну доброчесність, Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти, Положення про практики, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.

Кожен викладач ставить здобувачам вищої освіти систему вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання різних видів робіт. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність під час практичного заняття; (не)допустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Політика доброчесності

Здобувач вищої освіти виконуючи самостійну або індивідуальну роботу повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, модульний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма контролю: залік.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в розподілі балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Суми балів за 100бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
					залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	зараховано
82-89	B	дуже добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок		
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	

60-63	E	достатньо	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно продуктивний)	не зараховано

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання лабораторних досліджень; оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо.

Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг лише під час складання іспитів (підсумкового модульного контролю) за графіком екзаменаційної сесії.

Залік виставляється за результатами поточного модульного контролю, проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни «Філософія освіти»

Поточне тестування та самостійна робота								ІНДЗ	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	10	100
10	20	10	10	10	10	10	10		

Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Предмет «філософія освіти» у вашому розумінні.
2. У чому полягає стратегічна мета філософії освіти?
3. Ваше розуміння філософсько-антропологічної методології у сфері освіти.
4. Ціннісна феноменологія освіти.
5. Основні характеристики планетарно-космічного типу особистості.
6. Концепції філософії освіти.
7. Образ людини майбутнього у вашому розумінні.
8. Основні методологічні концепції гуманітарного знання.
9. Структура філософії освіти.
10. Виховання у Первісному суспільстві. Перші школи світової цивілізації.
11. Феномен античної філософської школи.
12. Філософсько-педагогічні погляди Сократа, Платона, Аристотеля та Демокріта.
13. Християнство та інститут освіти в епоху Середніх віків.
14. Ідея університету - проект втілення ідеальної освітньої форми.
15. Розвиток філософії освіти в епоху Відродження і Нового часу.
16. Історична ретроспектива філософії освіти XIX ст.

17. Загальнолюдські цінності і розвиток освіти.
18. Внутрішні і зовнішні функції освіти.
19. Ідея освіти та її витоки.
20. Поняття «освіта» та його значення.
21. Опосередкована та цілеспрямована освіта.
22. Філософське вчення про людину та його методологічне значення для розвитку освіти.
23. Людинотворча місія освіти. Освіта як ідея людини.
24. Філософська концепція самопізнання.
25. Освіта і духовне народження людини.
26. Освіта як суб'єкт-суб'єктна взаємодія
27. Феномен освіти.
28. Освіта і культура.
29. Цілі в освіті.
30. Філософське розуміння категорії «цінність».
31. Осягнення освіти як цінності.
32. Цінності консерватизму та лібералізму у філософії освіти.
33. Особистісна парадигма в освіті.
34. Розуміння цінностей освіти в українській філософії;
35. Національні й загальнолюдські цінності та їх роль у сучасній освіті;
36. Морально-етичні засади розвитку освіти;
37. Проблема актуальності змісту освіти;
38. Формування змісту і методів освіти у контексті цілей і цінностей освіти.
39. Інновації в сучасній освіті.
40. Філософія освіти та людина.
41. Філософія освіти та культура.
42. Філософія освіти та мистецтво.
43. Суспільний потенціал і самореалізація особистості.
44. Вплив на розвиток освіти поглядів М. Коперніка і Дж. Бруно.
45. Августин Аврелій та його погляди на виховання.
46. “Дух нації” В. Гумбольта.
47. Вплив ідей М. Монтеня на формування філософії освіти.
48. Педагогічна антропология К. Ушинського.
49. Філософська антропология М. Шелера.
50. Уявлення Гете про сутність виховання.
51. Міркування про формування особистості Л. Толстого.
52. Товариство “Просвіта” і його сучасна діяльність.
53. Розвиток філософської думки та освіти в Київській Русі.
54. Традиційні уявлення та вірування українців.
55. Родовід – сучасне відношення в суспільстві. Національні ознаки родоvodu.
56. Ідеал освіченості. Освічений як інший. Освіченість та ідеал освіченості в різних філософських концепціях та суспільствах.
57. Homoeducatus – новий еволюційний тип людини.
58. Єдність мети і результатів освіти. Загальна мета і її результати. Особистість людини як результат освіти.
59. Критерії результатів освіти. Якість освіти як критерій освіти. Суспільний вимір результатів освіти.
60. Поняття освітнього простору. Формування освітнього простору.
61. Суб'єкти освітнього простору. Закономірності розвитку освіти.
62. Освіта і держава. Розвиток освіти як системи. Регіональна і національна системи освіти.
63. Сфера освіти. Національний і глобальний освітній простір.
64. Основні суперечності та проблеми розвитку сучасної освіти.

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література:

1. Андрущенко В. П. Роздуми про освіту / В. П. Андрущенко – К., 2004.
2. Базалук О.О., Юхименко Н.Ф. Філософія освіти: Навчально-методичний посібник. – Київ, 2010. – 164с.
3. Бичко А. Національні аспекти філософської освіти в Україні / Ада Бичко // Філософія освіти: Науковий часопис. – 2005. – № 1. – С.210-229.
4. Коменский Я., Локк Д., Руссо Ж.-Ж., Песталоцци И. Г. Педагогическое наследие. – М.: Педагогика, 1989. – 416 с.
5. Філософія освіти: навчальний посібник / [за заг. Редакцією В.Андрущенка]. – К.: Вид-во НПУ імені Н.П.Драгоманова, 2009. – 328 с.

Додаткова:

1. Горський В. С. Історія української філософії: Навчальний посібник / В. С. Горський – К.: Наукова думка, 2001. – 375с.
2. Запесоцкий А. С. Образование: философия, культурология, политика / А. С. Запесоцкий – М.: Наука, 2002. – 456 с.
3. Казначеев В. П. Космопланетарный феномен человека: Проблемы комплексного изучения / Казначеев В. П., Спиригин Е. А. – Новосибирск: Наука. Сиб. отд-ние, 1991. – 304 с.
4. Клепко С. Ф. Філософія освіти в європейському контексті / С. Ф. Клепко – Полтава: ПОППО, 2006. – 328 с.
5. Клепко С. Ф. Конспекти з філософії освіти / С. Ф. Клепко – Полтава: ПОППО, 2007. – 424 с.
6. Лутай В. Про стан розробки концептуальних засад філософії освіти в Україні та їх впровадження в педагогічну практику / В. Лутай // Філософія освіти: Науковий часопис. – 2005. – №1. – С.30-36.
7. Модернізація системи вищої освіти: соціальна цінність і вартість для України: Мон. – К.: Педагогічна думка, 2007.– 257 с.

Інформаційні ресурси:

1. Базалук О.О., Юхименко Н.Ф. Філософія освіти: Навчально-методичний посібник. URL: https://moskalik.at.ua/inshi/filosofija_osviti.pdf
2. Філософія освіти: Навчальний посібник / За заг. ред. В. Андрущенка, І. Передборської. URL: <http://www.enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/4052/1>
3. Клепко С.Ф. Філософія освіти в європейському контексті. URL: <https://studfile.net/preview/5512543/>
4. Філософія освіти: навчальний посібник / Андрущенко, В. П.; Бегаль, О. М.; Бобрицька, В. І.; Вашкевич, В. М.; Вернидуб, Р. М.; Гайдич, Н. М.; Гальперіна, В. О.; Гомілко, О. Є.; Горбунова, Л. С.; Заблоцький, В. П.; Кивлюк, О. П.; Клепко, С. Ф.; Кучеренко, В. В.; Матусевич, Т. В.; Мелещенко, Л. П.; Муляр, В. І.; Новіцька, Т. В.; Савельєв, В. Л.; Свириденко, Д. Б.; Степаненко, І. В.; Терепиший, С. О. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/23710>
5. Файловий архив студентів. StudFiles. Київський університетт ім. Б. Гринченко. URL: <https://studfile.net/preview/5110216/> URL: <https://studfile.net/preview/5110217/>; <https://studfile.net/preview/5110937/>

